

**Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi  
Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti**

# **BANK İŞİ**

*DƏRSLİK*

**2 CİLDDƏ**

**I CİLD**

**Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin  
«Bank işi» kafedrasının 13 aprel 2015-ci il tarixli  
№ 11 sayılı iclas protokolu ilə təsdiq olunmuşdur.  
Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin  
..... tarixli..... sayılı əmri ilə  
təsdiq edilmişdir.**

**Bakı - 2016**

## REDAKSIYA HEYƏTİ:

Redaksiya heyətinin sədri:	“Bank işi” kafedrasının müdiri, i.e.d., professor <b>Zahid Fərrux Məmmədov</b>
Redaksiya heyətinin sədr müavini:	i. f. d., dosent <b>Zeynalov Zakir Hacı oğlu</b>
Üzvlər:	Kafedranın məsləhətçisi, fəxri professor <b>Qəhrəmanov Sabir Carulla oğlu</b> i.e.n., dos. <b>İbrahimov Zöhrab Həsən oğlu</b>
Məsul katib:	i. f. d. müə. <b>Hüseynova Alidə Teymur qızı</b>
Rəyçilər:	«Bank işi» kafedrasının professoru i.e.d. <b>Ş. E. Abdullayev.</b> Azərbaycan Respublikası İqtisadiyyat və Sənaye Nazirliyinin İqtisadi siyasət, təhlil və proqnozlaşdırma Şöbəsinin müdir müavini i.e.n. <b>Y. S. Əzizov</b>

### **Bank işi. Dərslik. 2 Cildə. I cild. Bakı, “Təknur”-2016. 456 səh.**

Dərslik fənnin mövcud proqramları və Azərbaycan Respublikasında bank sektorunun inkişafı və təkmilləşdirilməsi nəzərə alınmaqla yazılmışdır. Burada bank işinin əsasları tədris məqsədləri nöqtəyi-nəzərindən şərh olunur. Ümumən kifayət qədər əhatəli olan bu kitabda bank sistemi, Mərkəzi Bank və kommertiya banklarının əməliyyatları, ödəniş sistemi, bank fəaliyyətinin maliyyə nəticələrinin təhlili, öhdəlikləri və kapitalı, bankların pul və kapital bazarlarında fəaliyyəti, riskləri kimi məsələlərə lazımcı yer verilmişdir. Dərsliyin tamlığı və öyrənilməsi baxımından zəruri olan bir sıra digər məsələlər də şərh olunur. Bank işi üzrə Azərbaycan Respublikasının qanunvericilik bazası əsas götürülmüş, dünyəvilik elementləri də müəyyən dərəcədə nəzərə alınmışdır.

Dərslik iqtisadiyyat təmayüllü bütün ixtisaslarda bakalavr təhsili alan tələbələrin istifadəsi üçündür. Kitabın yeniliyi ilə əlaqədar universiteti (yaxud institutları) əvvəllər bitirmiş şəxslərin, o cümlədən magistrlərin ondan bəhrələnməsi faydalı olar.

**ISBN:**

© Z.F.Məmmədov, 2016

## MÜƏLLİFLƏR

- I FƏSİL:** i.e.d., prof. **Z.F.Məmmədov** – 1.1., 1.2., 1.3., 1.4., 1.5., 1.6., 1.7.,  
dosent, i.e.n. **E.S.Səmədžadə** – 1.8.,  
müəllim **E.N.Vəliyev** – 1.9.,  
dosent **E.A.Qəribli** – 1.10.
- II FƏSİL:** i.e.d., prof. **Z.F.Məmmədov** – 2.1., 2.2., 2.3., 2.4., 2.5.,  
müəllim **N.P.Aşurbəyli-Hüseynova** – 2.6.,  
müəllim **Ə.İ.Əzizov** – 2.7.
- III FƏSİL:** i.e.d., prof. **Z.F.Məmmədov**
- IV FƏSİL:** i.f.d. **T.T.Əliyeva**
- V FƏSİL:** i.e.n., dosent **R.V.Əsgərova**
- VI FƏSİL:** i.e.d., prof. **M.M.Bağirov, O.M.Bağirov** – 6.1, 6.2, 6.3, 6.4, 6.5, 6.6,  
müəllim **P.V.Zeynalov** – 6.7.  
baş müəllim **Ş.Ü.Həmişəyeva** – 6.8,
- VII FƏSİL:** i.f.d., dosen. **Z.H.Zeynalov**
- VIII FƏSİL:** i.e.n., dosent **Q.İ.Əliyev** – 8.1, 8.2,  
i.f.d. **E.D.Bağirov** – 8.3.
- IX FƏSİL:** i.f.d. **A.T.Hüseynova**
- X FƏSİL:** i.e.d., prof. **E.M.Sadiqov**
- XI FƏSİL:** i.e.d. **A.E.Kərimov** və i.e.n., dosent **A.A.Babayev**
- XII FƏSİL:** Prof. **R.M.Rzayev** – 12.1,  
bank üzrə ekspert **E.Z.Zeynalov** – 12.2.  
i.f.d. **C.A.Kərimova** – 12.3.
- XIII FƏSİL:** i.e.n., dosent **Z.H.İbrahimov** – 13.1, 13.2, 13.4, 13.5, 13.6, 13.7,  
i.e.d. **Ş.T.Quliyeva** – 13.3.
- XIV FƏSİL:** i.e.n., dosent **Həmidov H. İ** – 14.1;  
prof., i.e.d. **Z.F.Məmmədov** 14.2; 14.3;  
dosent **S.T.Qəndilova** – 14.4;  
dosent **T.İ.Kərimova** – 14.5
- XV FƏSİL:** prof. **S.C.Qəhrəmanov** – 15.1; 15.2; 15.3; 15.6;  
i. f. d., dosent **Z.H.Zeynalov** – 15.4; 15.5.
- XVI FƏSİL:** müəllim **İ.M.Hüseynov** – 16.1;  
dosent **M.A.Abbasbəyli** – 16.2.
- XVII FƏSİL:** **T.Paşa** – 17.1, 17.2, 17.3, 17.4,  
dosent **M.S.Kazimov** – 17.5, 17.6.

## MÜNDƏRİCAT

### I CİLD

#### I FƏSİL. Bank sistemi

- 1.1. Azərbaycanın bank sistemi haqqında icmal məlumat.....
- 1.2. Bank infrastrukturu.....
- 1.3. Bank sistemində nəzarət modelləri.....
- 1.4. Bank sistemində əmanətlərin sığortalanması fondu-  
nun fəaliyyəti.....
- 1.5. Bank sistemində böhran.....
- 1.6. Bank sistemində antiböhran tədbirləri.....
- 1.7. Bank sektorunda bazar riski kateqoriyaları.....
- 1.8. Bankların yaranmasının təkamül tarixi.....
- 1.9. Azərbaycanda bank sektorunda maliyyə sabitliyinin  
təminatı.....
- 1.10. Bank sisteminin dayanıqlığı.....

#### II FƏSİL. Mərkəzi bank

- 2.1. Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankın fəaliy-  
yətində ümumi əsasları.....
- 2.2. Azərbaycan Mərkəzi Bankın məqsədi, funksiyaları  
və əməliyyatları.....
- 2.3. Mərkəzi Bankın pul siyasəti
- 2.4. Qlobal böhranların şiddətlənməsi mühitində Azər-  
baycan Mərkəzi Bankın pul siyasətinin istiqamətləri.....
- 2.5. Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankın bank fəa-  
liyyətinin yoxlanılması.....
- 2.6. Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankın valyuta  
siyasəti.....
- 2.7. Maliyyə monitoring xidməti.....

#### III FƏSİL. Ödəniş sistemi

- 3.1. Ödəniş sisteminin mahiyyəti.....
- 3.2. İri məbləğli ödənişlərin köçürülməsi sistemləri  
– AZİPS.....
- 3.3. Xırda ödənişlər üzrə hesablaşma kliring sistemi.....

- 3.4. Kütləvi ödənişlər üzrə mərkəzləşdirilmiş informasiya sistemi (KÖMİS) .....
- 3.5. Kart prosessinq təşkilatları və kartlar vasitəsi ilə ödənişlərin həyata keçirilməsi.....
- 3.6. SWIFT beynəlxalq maliyyə ödənişlərinin həyata keçirən təşkilat kimi .....
- 3.7. Nəğdsiz hesablaşmalar və pul köçürmələri .....

#### **IV FƏSİL. Kommersiya bankları**

- 4.1. Kommersiya banklarının yaradılması və fəaliyyət prinsipləri .....
- 4.2. Kommersiya banklarının funksiyaları .....
- 4.3. Kommersiya banklarının likvidliyi.....
- 4.4. Bankların müflisləşmə və iflas prosedurlarının tənzimlənməsi.....
- 4.5. Bank sirri.....

#### **V FƏSİL. Bankların kapitalı və öhdəlikləri**

- 5.1. Bankların kapitalı .....
- 5.2. Kommersiya banklarının öhdəlikləri .....
- 5.3. Bankların kapitalının yetərliyi .....

#### **VI FƏSİL. Bankların aktiv əməliyyatları**

- 6.1. Aktiv əməliyyatların mahiyyəti, onun formaları .....
- 6.2. Kreditin funksiyaları, kreditləşmənin prinsipləri və metodları .....
- 6.3. Kreditin formaları.....
- 6.4. Kreditin növləri .....
- 6.5. Kreditləşmənin təşkili .....
- 6.6. Biznesin inkişafında bank kreditinin rolu.....
- 6.7. Kommersiya banklarının kredit siyasəti.....
- 6.8. Bankların vasitəçilik xidmətləri .....
- 6.8.1. Kommersiya banklarının lizinq əməliyyatları .....
- 6.8.2. Faktoring əməliyyatları.....
- 6.8.3. Forfeyting .....
- 6.8.4. Trast əməliyyatları.....

### **VII FƏSİL. Ayrı-ayrı kredit növlərinin təşkili**

- 7.1. Veksel tədavülü ilə əlaqədar kreditlər .....
- 7.2. İstehlak kreditlərinin təşkili .....
- 7.3. Məqsədli kreditlər .....
- 7.4. Banklararası kreditləşdirmə .....
- 7.5. Mərkəzi Bankın kreditləri .....
- 7.6. Konsorsial (sindikatləşdirilmiş) kreditlər .....
- 7.7. Təminatlı kreditlər .....
- 7.8. Kəndli təsərrüfatlarının kreditləşdirilməsi .....

### **VIII FƏSİL. Bankların investisiya fəaliyyəti**

- 8.1. Investisiya haqqında, onun növləri, kapital qoyuluşu ilə investisiyanın qarşılıqlı əlaqəsi .....
- 8.2. Investisiyanın maliyyələşdirilməsində bank kreditinin rolu .....
- 8.3. Investisiya banklarının fəaliyyəti .....

### **IX FƏSİL. Kommersiya banklarının dayanıqlığı**

- 9.1. Kommersiya banklarının dayanıqlığının əsasları .....
- 9.2. Kommersiya banklarının dayanıqlığını müəyyən edən meyarlar .....
- 9.3. Kommersiya banklarının dayanıqlığının möhkəmləndirilməsi .....

### **X FƏSİL. Bankların valyuta əməliyyatları**

- 10.1. Valyuta əməliyyatlarının mahiyyəti .....
- 10.2. Valyuta əməliyyatlarının növləri .....
- 10.3. Valyuta mövqeyi və valyuta əməliyyatlarının tənzimlənməsi .....

## **II CİLD**

### **XI FƏSİL. Bankların pul və kapital bazarlarında fəaliyyəti**

- 11.1. Bankların pul və kapital bazarlarında yeri .....
- 11.2. Qiymətli kağızlar bazarı və bankların fəaliyyəti .....

- 11.3. Pul və kapital bazarlarının borc alətləri.....  
11.4. Kommersiya banklarının qiymətli kağızları.....  
11.5. Dövlətin qiymətli kağızları ilə bank əməliyyatları.....

## **XII FƏSİL. Bank menecmenti və marketing**

- 12.1. Bank menecmenti .....  
12.2. Bank marketingi.....  
12.3. Bankçılıq sektorunda yeni bank xidmətləri və məhsulları .....

## **XIII FƏSİL. Bank fəaliyyətində risklər**

- 13.1. Bank risklərinin mahiyyəti .....  
13.2. Bank risklərinin növləri .....  
13.3. Əməliyyat risklərinin mahiyyəti və növləri.....  
13.4. Əməliyyat risklərinin idarə edilmə xüsusiyyətləri .....  
13.5. Bank risklərinin ölçülməsi metodları.....  
13.6. Əməliyyat risklərinə görə ehtiyatların qiymətləndirilməsi və yarıdılması sahəsində Bazel Komitəsinin tövsiyələri.....

## **XIV FƏSİL. Banklarda korporativ idarəetmə sistemi**

- 14.1. Korporativ idarəetmənin təşkili prinsipləri.....  
14.2. Bank fəaliyyətinin təşkili qaydaları.....  
14.3. Bankların idarəetmə strukturu.....  
14.4. Banklarda insan resurslarının idarə edilməsi.....  
14.5. Banklarda qiymət strateqiyası.....

## **XV FƏSİL. Bank fəaliyyətinin maliyyə nəticələrinin təhlili**

- 15.1. Bank fəaliyyətinin təhlili vəzifələri .....  
15.2. Bankların passiv əməliyyatlarının təhlili.....

- 15.3. Aktiv əməliyyatların təhlili .....
- 15.4. Kommersiya banklarının gəlirlərinin təhlili.....
- 15.5. Kommersiya banklarının xərclərinin təhlili .....
- 15.6. Kommersiya banklarının mənfəəti və rentabelliği.....

### **XVI FƏSİL. Banklarda uçot, nəzarət və auditin təşkili**

- 16.1. Banklarda uçot işinin təşkili.....
- 16.2. Bankların fəaliyyətində nəzarət və tənzimlənmə.....

### **XVII FƏSİL. Bank və kredit təşkilatlarında vergitutma prosesinin xüsusiyyətləri**

- 17.1. Bank əməliyyatlarından vergitutma sahəsində xarici təcrübə.....
- 17.2. Kredit təşkilatlarının fəaliyyətinin effektivliyinin müəyyən edilməsi.....
- 17.3. Azərbaycan Respublikasında bank əməliyyatlarından vergitutmanın xüsusiyyətləri.....
- 17.4. Bank məlumatlarının əldə edilməsinin təkmilləşdirilməsi.....
- 17.5. Azərbaycanın bank sistemində vergitutma mexanizmi və nəzarət funksiyasının təkmilləşdirilməsi istiqamətləri.....
- 17.6. Bank gəlirlərinin vergiyə cəlb edilməsinin təkmilləşdirilməsi.....



## **ÖN SÖZ**

Azərbaycan Respublikasında təhsil sisteminin roluna dövlətin verdiyi qiymət və inkişafına qayğısı iqtisadçı kadrların hazırlanması sahəsində də özünü göstərir. Bunlar öz bəhrəsini verməkdədir.

Hesab edirik ki, bu sahədə müəyyən edilən əzəmətli vəzifələrin həllində digər amillərlə yanaşı ixtisas yönümlü dərslərlərin hazırlanmasının əhəmiyyəti böyükdür və aidiyyətli qurumlar bu sahədə öz köməyini əsirgəməməlidir. Bunların anlaşılması və elmə, təhsilə olan istəklərimiz, eyni zamanda yüksək səviyyəli kadrlar yetişdirilməsinə olan maraqlarımız bizi bu işdə mümkün töhvə verməyimizə cəlb edir.

Odur ki, Bank "BTB" ASC Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin "Bank işi" kafedrasının əməkdaşları tərəfindən yazılmış ixtisas sahəsi üçün vacib dərslərdən biri kimi "Bank işi" adlı yeni dərsləyin çapına maliyyə yardımını göstərilməsini lazım bilmişdir.

Bank BTB-nin indiki mərhələdə Azərbaycan İqtisadiyyatı üçün zəruri olan hər növ bank əməliyyatlarını yerinə yetirməsi, müvafiq strategiyaya malik olması, rəqabət qabiliyyəti, risklərdən müdafiə imkanları və aktivlərinin yüksək keyfiyyətdə olmasının təmin edilməsi ilə yanaşı olaraq, təhsilə konkret dəstək verməsi onun ictimai maraqlara cavab verməsinin daha bir nümunəsidir.

Təqdim edilən dərsləkdə diqqəti çəkən cəhətlər bilavasitə bank işinin cari məsələləri ilə yanaşı olaraq burada bank fəaliyyəti üçün vacib olan ilkin əsasların şərhə, onların sabitliyi və inkişafını şərtləndirilən məsələlərin ətrafı verilməsidir. "Bank işi" kitabında Mərkəzi bank, kommersiya bankları, bank sistemi, ödəniş sistemi, bank kapitalı və öhdəlikləri, bank əməliyyatları, bank fəaliyyətinin maliyyə nəticələrinin təhlili, idarəetmə, risklər, pul və kapital bazarlarında bank fəaliyyəti kimi böyük əhəmiyyətli məsələlərin yer alması dərsləyin əhatəliliyini səciyyələndirir.

Təhsil və müvafiq elmi tədqiqatlara maliyyə dəstəyinin son olmayacağı qeyd etməklə, təsərrüfat və maliyyə qurumlarının, habelə imkanlı şəxslərin bu kimi ümumxalq əhəmiyyətli tədbirlərdə fəal iştirakının cəmiyyətdə müsbət qarşılanacağına əminliyimizi bildiririk.

"Bank işi" kitabının müəlliflərinə elmi-pedaqoji fəaliyyətlərində daha böyük müvəffəqiyyət arzulayırıq.

***Bank "BTB" ASC-nin Müşahidə  
Şurasının sədri Sadıq Rza***

## **REDAKSİYA HEYYƏTİNDƏN**

"Bank işi" fənninin tədrisi üçün təqdim edilən bu dərslik Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin bilavasitə həmin adı daşıyan kafedrasının professor – müəllim heyəti tərəfindən hazırlanmışdır. O, xeyli vaxt bundan əvvəl (2009-cu ildə) nəşr edilmiş müvafiq kitabın təkrar nəşri deyildir. Ümumən məlum ənənələrə görə dərsliklərin hər bes ildən bir yeniləşdirilməsi (və ya yenisi ilə əvəz olunması) baş verir.

Müasir dövrdə bank işində və ona təsir edən iqtisadi və sosial inkişaf proseslərində dəyişikliklərin sürətlə getməsi, habelə qanunvericilikdə təkmilləşdirici düzəlişlər aparılması nəzərə alınarsa, yeni "Bank işi" dərsliyinin kəskin tələbatdan irəli gələrək hazırlandığını qeyd etmək olar.

Hazırkı mərhələdə Universitetin bütün iqtisadi yönümlü fakültə və ixtisaslarında "Bank işi" fənninin tədrisinin aparılması ilə əlaqədar nəşr edilən bu kitabın əhəmiyyəti artır. Bilavasitə maliyyə-kredit münasibətlərinin teoretik və praktik əsaslarının fundamental öyrənilməsinin zəruri olduğu ixtisaslarda isə, o, "Pul və banklar" nəzəri fənnindən sonra tədris olunmaqla, tələbələri əməli (təcrübi) işə istiqamətləndirir.

"Bank işi" dərsliyi 17 fəsildən ibarət olmaqla bu fənnin təyinatına uyğun məsələləri əhatə edir:

"Bank sistemi" adlanan I fəsildə Azərbaycanın bank sistemi ümumən səciyyələndirilir, bank infrastrukturunu, bank sistemində böhran və anti-böhran kateqoriyalarına dair məlumat, Azərbaycanın bank sektorunda maliyyə sabitliyi məsələləri əks olunur.

Mərkəzi Banka həsr edilən II fəsildə Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankının fəaliyyətinin əsasları, bu bankın məqsədləri, funksiyaları və əməliyyatları verilir. Mərkəzi Bankın pul siyasətinə, maliyyə monitorinqi xidmətinə müvafiq paraqraflar ayrılır.

Ödəniş sistemi kitabın III fəsində yer alır. Burada ödəniş sisteminin mahiyyəti şərh olunduqdan sonra Azərbaycanda tətbiq olunan ödəniş sistemlərinin növləri xarakterizə olunur, beynəlxalq ödənişlərin aparılmasını həyata keçirən SWIFT haqqında, kartlar vasitəsilə ödənişlər barəsində, pul köçürmələri haqqında məlumat verilir.

Bundan sonra kommersiya banklarının fəaliyyətinin Azərbaycanda yer alan bütün istiqamətləri müvafiq fəsillər və paraqraflarda səciyyələndirilir. O cümlədən "Kommersiya bankları" adlandırılan IV fəsil ilk növbədə qarşıya çıxır.

“Bank kapitalı və öhdəlikləri” kitabın V fəslində verilir. Burada bank kapitalının anlayışı, kapitalın yetərliyi və bankın öhdəlikləri təmsil edilir.

Bundan sonra gələn VI fəsil “Bankların aktiv əməliyyatları” başlığı altında olmaqla, aktiv əməliyyatların mahiyyəti və formaları əks etdirməklə yanaşı ümumən kreditləşdirmənin təşkili məsələlərini də özündə birləşdirir.

Müxtəlif spesifik kredit növlərinin xüsusiyyətləri və təşkili müvafiq “Ayrı-ayrı kredit növlərinin təşkili” başlığı altında kitabın VII fəslinin predmeti olmaqla yeddi paragrafa təmsil olunur.

“Bankların investisiya fəaliyyəti ” aktiv əməliyyatların digər mühüm forması olmaqla VIII fəslə yazılır.

Kitabın IX fəslə “Kommersiya banklarının dayanıqlığı” başlığı altında verilən müvafiq üç paragrafdan ibarətdir.

Dərslikdə “Bankların valyuta əməliyyatları” X fəslə verilir. Burada həmin əməliyyatların mahiyyəti, növləri və tənzimlənməsi məsələləri əhatə olunur.

XI fəsil “Bankların pul və kapital bazarlarında fəaliyyəti” başlığı altında verilən, bütünlükdə bu məsələni əhatə etmək məqsədi daşıyan beş paragrafdan ibarətdir.

Bundan sonra dərslikdə “Bank menecmenti və marketinq” (XII fəsil) yer alır.

Kitabın XIII fəslində “Bank fəaliyyətində risklər” məsələsi altı paragrafdan ibarət olmaqla ətraflı işıqlandırılır.

XV fəslə “Banklarda korporativ idarəetmə sistemi” öz əksini tapır. Burada bank fəaliyyətinin təşkili, onun idarəetmə strukturu və insan resurslarının idarə edilməsi kimi əlaqəli məsələlər açıqlanır.

Bank işində mürəkkəb məsələlərdən biri olan “Bank fəaliyyətinin maliyyə nəticələrinin təhlili” dərsliyin XV fəslinin mövzusunun təşkil edir. Burada əvvəlcə bank fəaliyyətinin təhlili vəzifələri, sonra isə, bankların passiv və aktiv əməliyyatlarının, gəlirləri və xərclərinin təhlili verilir, onların mənfəəti və rentabilliyinin təhlili ilə fəsil başa çatdırılır.

Kitabın (XVI) fəslə “Banklarda uçot, nəzarət və auditin təşkili” nə həsr edilir. Həmin fəsil başlığa uyğun şəkildə üç paragrafa ayrılmaqla qoyulan məsələlər aydınlaşdırılır.

Dərsliyin yazılmasında Azərbaycan Respublikasının aidiyyətli qanunları, normativ aktları əsas götürülmüşdür. Azərbaycan Respublika-

sında bank fəaliyyəti əsaslarının tələbələrin nəzər-diqqətinə çatdırılması məqsədləri güdülür. Ümumi əsaslar zəminində müəyyən edilən mövzuların təfəsilatının açıqlanması, detallaşdırılması, konkretləşdirilməsi və aydınlaşdırılması tədris edilən fənn üzrə tələbələrin zəruri bilgilər əldə etmələrinə xidmət edir.

Təbii ki, belə bir kitabın müəlliflərindən biri olmaq özlüyündə az iş deyil və odur ki, heç kim bu şansdan kənar qalmaq istəməmişdi. Kafedra və fakultə rəhbərliyi tərəfindən onların istəkləri təmin olunmuşdur. Bununla birlikdə, universitet dərsliyinin lazımınca yüksək səviyyədə olmasının vacibliyi önə çəkilməklə, müəlliflərin hər birinin yazdıqlarına (məzmun, tərtibat və s. cəhətlərdən) şəxsən məsuliyyət daşdıqları bildirilmişdir. Hər halda onların səriştəsi, yaradıcılıq təcrübəsi və elmi potensialındakı fərqlərin təsiri inkar edilə bilməz və ona görə də kitabın mütləq mənada nöqsansız olduğunu düşünürük. Hesab edirik ki, dərsliyin öyrənilməsi tələbələrin, izahı müəllimlərin üzərinə düşürsə də, onun yetkin, peşəkar iqtisadçılar tərəfindən oxunması və dəyərləndirilməsi gözlənilən haldır. Kitab barəsində onların xeyirxah fikirləri fikrimizcə müəllifləri daha üstün əsərlər yazmağa ruhlandırardı.

Müəlliflər öz ixtisas məşğuliyyətlərinin praktiki bazasının bank sisetmi ilə bağlı olmasını dərk edir, yaradıcılıq işlərində buradan maliyyə dəstəyi gəlməyini təbii qəbul edir, kitabın işıq üzü görməsində konkret olaraq Bank «BTB» ASC-nin Müşahidə Şurasına və İdarə Heyətinə təşəkkürünü bildirirlər.